

тернатива на статистическия (съвкупностния) подход не са нито индуктивният, нито дедуктивният (каквито са битуващите полюсно противоположни разбирания и до днес), а е нестатистическият подход. От това непосредствено следва изводът, че и двата подхода - статистическият и нестатистическият - имат своя специфична философия и логика (последната включва в себе си и индуктивния, и дедуктивния подход). И всички фази на познавателния процес са им иманентно присъщи.

- Относно приложимостта на статистическото мислене проф. Цонев стига до обобщението, че то съдържа в себе си възможност за четири насоки на приложение: 1) **онтологична** - учението за най-общите свойства и отношения на масовите явления, третирани като съвкупности (напр. същност и видове масови явления; разпределение на съвкупността и нейните свойства и отношения, единици, признаци, стохастични закономерности и др.); 2) **епистемологична** - учението за закономерностите на познавателния процес при статистическото изследване; 3) **методологична** - учението за ефективното проектиране, организация и изпълнение на съвкупностни изследвания, и 4) **формалнологическа** - занимаваща се с формализацията (логическите схеми) на статистическото мислене, която днес е в самото начало на своето развитие. С това се разкриват важни (но все още неосъзнавани) нови изследователски полета - за статистиците теоретици, за философите и логиците - които при това налагат обединените им усилия. Авторът добавя, че всички тези насоки са налице при двата начина на мислене - статистическият и нестатистическият - т.е. при изследване на масовите явления като съвкупности и като индивидуални случаи.

- Като изследва формално логическите взаимоотношения между статистическият и нестатистическият начин на мислене, проф. Цонев стига до изненадващия извод, че видимата противоположност между двата начина на мислене е само **относителна**. Оттук и заключението, че нестатистическият подход е граничен случай на статистическия (когато стохастичният компонент на дисперсията $\sigma_{ct}^2 = 0$ и изследователският интерес е насочен към отделни случаи на масовите явления, т.е. когато $N = 1$).

На проф. Цонев принадлежи теоретичната находка в областта на статистиката като философия и онтология, че даден признак Y на единицата на съвкупността може да се представи в общия случай чрез три съставки: $Y = Y_c + Y_v + Y_e$. Съставките представят съответно: постоянния елемент в признака (Y_c); променящата се част в него под влияние на неслучайни фактори (Y_v) и случайния компонент (Y_e). Авторът заключава при това, че стохастичният компонент в общата дисперсия невинаги е задължителен - в отделни случаи той може и да липсва. При дихотомни променливи, когато признакът приема случайно значенията (0, 1), съставките са две: $Y = Y_c + Y_e$.